

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
ŽUPANIJSKI SUD ŠIROKI BRIJEG
Broj: 63 0 K 043565 23 Kž
Široki Brijeg, 16.09.2024. godine

Županijski sud Široki Brijeg u vijeću sastavljenom od predsjednice suda i sutkinje dr. sc. Katice Artuković kao predsjednice vijeća te sutkinja Gordane Pažin i Milice Bošković kao članica vijeća, uz sudjelovanje Slađane Cvitanović kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog D. G., H. ..., grad Lj. (u daljnjem tekstu uvoda i obrazloženja: optuženi G.), zastupan po izabranoj braniteljici Ireni Pehar, odvjetnici iz Mostara (u daljnjem tekstu uvoda i obrazloženja: odvjetnica Pehar), zbog kaznenog djela Oštećenje tuđe stvari iz članka 293 stavak 1 Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine¹ (u daljnjem tekstu: KZ FBiH), po optužnici Županijskog tužiteljstva Županije Zapadnohercegovačke, Široki Brijeg (u daljnjem tekstu uvoda i obrazloženja: tužiteljstvo) broj: T08 0 KT 0008040 21 od 14.01.2022. godine, odlučujući o žalbi tužiteljstva i optuženog G. podnesenoj po odvjetnici Pehar, izjavljenoj protiv Presude Općinskog suda u Ljubuškom broj: 63 0 K 043565 22 K od 07.07.2023. godine, na sjednici vijeća od 16.09.2024. godine, čiji je javni dio održan u prisutnosti županijskog tužitelja Borislava Čuljka i odvjetnice Pehar a u odsutnosti uredno obaviještenog optuženog G., donio je

P R E S U D U

I. ODBIJA SE kao neutemeljena Žalba optuženog D. G. podnesena putem izabrane braniteljice Irene Pehar, odvjetnice iz Mostara.

II. UVAŽAVA SE Žalba Županijskog tužiteljstva Županije Zapadnohercegovačke, Široki Brijeg u pogledu odluke o kazni pa se Presuda Općinskog suda u Ljubuškom broj: 63 0 K 043565 22 K od 07.07.2023. godine **PREINAČAVA** u odluci o kazni tako što se optuženi D. G., temeljem članka 43 i 49 KZ FBiH u vezi sa člankom 293 stavak 1 KZ FBiH **osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) mjeseca** dok u ostalom dijelu Presuda Općinskog suda u Ljubuškom broj: 63 0 K 043565 22 K od 07.07.2023. godine, ostaje neizmijenjena.

III. U ostalom dijelu Žalba Županijskog tužiteljstva Županije Zapadnohercegovačke, Široki Brijeg **SE ODBIJA**.

O b r a z l o Ź e n j e

Presudom Općinskog suda u Ljubuškom (u daljnjem tekstu: prvostupanjski sud) broj: 63 0 K 043565 22 K od 07.07.2023. godine (u daljnjem tekstu: prvostupanjska presuda), optuženi G. oglašen je krivim da je počinio kazneno djelo Oštećenje tuđe stvari iz članka 293 stavak 1 KZ FBiH, na način detaljno opisan u izreci prvostupanjske presude te mu je izrečena uvjetna osuda kojom mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 3 mjeseca koja se neće izvršiti ukoliko u roku od 1 godine, računajući od dana pravomoćnosti prvostupanjske presude, ne poćini novo kazneno djelo.

¹ Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj: 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 i 31/23.

Također, prvostupanjskom presudom odlučeno je da se, temeljem članka 212 stavak 3 Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine² (u daljnjem tekstu: ZKP FBiH), oštećeni J. Z. (u daljnjem tekstu: oštećeni Z.) sa imovinskopравnim zahtjevom upućuje na parnični postupak dok je optuženi G., temeljem članka 202 stavak 1 ZKP FBiH obavezan naknaditi troškove kaznenog postupka u paušalnom iznosu od 100,00 KM, u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti prvostupanjske presude.

Protiv prvostupanjske presude, žalbu je podnijelo tužiteljstvo zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, odluke o kaznenopravnoj sankciji i imovinskopравnom zahtjevu s prijedlogom da se žalba uvaži, prvostupanjska presuda ukine a predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, odnosno da se odredi održavanje rasprave pred drugostupanjskim sudom ako se utvrdi da postoje opravdani razlozi da se predmet ne vraća prvostupanjskom sudu, te da se u ponovnom suđenju otklone sve povrede nastale u prvostupanjskom postupku ili podredno da se u pogledu odluke o kaznenopravnoj sankciji i odluci o imovinskopравnom zahtjevu, preinači prvostupanjska presuda na način da se optuženom G. izrekne bezuvjetna kazna zatvora ili uvjetna osuda sa utvrđenom kaznom zatvora i rokom provjeravanja u znatno dužem trajanju od one koja mu je izrečena prvostupanjskom presudom, te da se usvoji imovinskopравni zahtjev oštećenog Z. te da se optuženi G. obveže da oštećenom Z. izmiri prouzročenu štetu sukladno postavljenom imovinskopравnom zahtjevu od 29.06.2023. godine, detaljno obrazlažući svoje stavove kod kojih je postupajući tužitelj ostao na javnom dijelu sjednice vijeća.

Optuženi G. putem odvjetnice Pehar žalbu je podnio zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odluke o kaznenopravnoj sankciji i imovinskopравnom zahtjevu, s prijedlogom da drugostupanjski sud uvažavanjem žalbe preinači prvostupanjsku presudu na način da optuženog G. oslobodi od optužbe ili da uvažavanjem žalbe ukine prvostupanjsku presudu i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovni postupak, detaljno obrazlažući svoje stavove kod kojih je odvjetnica Pehar ostala na javnom dijelu sjednice vijeća.

U odgovoru na žalbu, optuženi G. putem odvjetnice Pehar predlaže da se žalba tužiteljstva odbije kao neutemeljena, obrazlažući svoje stavove te zaključujući da je prvostupanjska presuda u pogledu odbijanja izmijenjene optužnice i odluke o imovinskopравnom zahtjevu, zakonita i pravilna a u pogledu odluke o kaznenopravnoj kasniji (pod uvjetom da je izvan svake razumne sumnje dokazano da je optuženi G. počinio predmetno kazneno djelo) ističe da je svrhu kažnjavanja moguće postići uvjetnom osudom sa utvrđenom novčanom kaznom u minimalnom iznosu, koje navode je odvjetnica Pehar ponovila na javnom dijelu sjednice vijeća.

Detaljnije stavove tužiteljstva i obrane iznesene u žalbama i odgovoru na žalbu, sud će iznijeti prilikom ocjene svakog žalbenog navoda, međutim, obzirom da je intencija članka 6 Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama³ (između ostalog) da se ispituju samo oni izloženi argumenti koje sud smatra relevantnima, a ne svi argumenti koji su izloženi, to je ovaj sud uzeo u obzir sve argumente iz žalbi i odgovora na žalbu a razloge iznosio u odnosu na one argumente i činjenice koji su relevantni i od značaja za odluku u konkretnoj kaznenoj stvari⁴.

² Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20.

³ Objavljena u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine broj: 6/99.

⁴ Isto i Europska komisija za ljudska prava, Odluka o dopustivosti broj: 10938/04 od 09.12.1986. godine i presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 09 0 K 001427 Kž 11 od 22.04.2010. godine.

Dakle, ovaj sud je ispitao prvostupanjsku presudu u granicama žalbenih navoda ali i po službenoj dužnosti (u dijelu da li je na štetu optuženog G. povrijeđen Kazneni zakon), pa je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Žalba optuženog G. podnesena putem odvjetnice Pehar je neutemeljena.

U žalbi se navodi da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 312 stavak 1 točka k) ZKP FBiH jer je izreka prvostupanjske presude nerazumljiva, proturječna sama sebi i razlozima iste te ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, obzirom da su u obrazloženju samo navedeni iskazi svih saslušanih svjedoka optužbe kojima je prvostupanjski sud poklonio vjeru te ih prihvatio kao uvjerljive i vjerodostojne a iskaze svjedoka obrane nije prihvatio jer se radi o iskonstruiranim iskazima kojima se željelo pomoći optuženom G. kako bi izbjegao kaznenu odgovornost, te iskazima koji su pristrani, bez ocjene u razlikama u iskazima svjedoka optužbe i obrane, koji bi jasno i bez ikakve sumnje opredijelili prvostupanjski sud kojim će iskazima pokloniti vjeru, iz kojeg razloga obrana smatra da tužiteljstvo, izvan svake razumne sumnje, nije dokazalo da je optuženi G. počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret.

Ovaj žalbeni navod nije utemeljen.

Naime, na str. 3 do 15 prvostupanjske presude, detaljno i iscrpno su obrazloženi iskazi svih saslušanih svjedoka (optužbe i obrane) i to najprije ponaosob a potom jedni u vezi sa drugim iskazima ali i drugim izvedenim dokazima (materijalnom dokumentacijom), koje obrazloženje u potpunosti prihvaća i ovaj sud drugog stupnja uz napomenu da se u žalbi ne konkretizira kako izvedeni i ocijenjeni dokazi dovode u pitanje pravilnost činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda, niti se u žalbi argumentiraju takve tvrdnje ukazivanjem na konkretne činjenice za koje prvostupanjski sud nije naveo dokaze temeljem kojih ih je utvrdio. Naime, da bi se ispitala utemeljenost žalbe, nije dovoljno samo tvrditi da je prvostupanjski sud pogrešno utvrdio činjenično stanje ili nepravilno ocijenio izvedene dokaze, bez navođenja konkretnih okolnosti kojima se dovode u pitanje izneseni zaključci suda, zbog čega se takvi paušalni žalbeni navodi, nisu mogli ni ispitati pa ih ovaj sud cijeni paušalnima i neutemeljenima⁵.

Nadalje, u žalbi se ističe kako prvostupanjski sud navodi da je irelevantno vlasništvo vozila te da je samo relevantno da se radi o tuđoj stvari, shodno čemu se onda oštećeni Z. nije mogao tretirati kao oštećeni te mu je prvostupanjski sud neutemeljeno dao pravo, kao vlasniku vozila, da može svoja prava ostvarivati u parničnom postupku.

Ni ovaj žalbeni navod nije utemeljen.

Naime, na str. 13 (pretposljednji pasus), str. 14 (2. pasus) i str. 15 (1. pasus) prvostupanjski sud pravilno zaključuje da je za počinjenje predmetnog kaznenog djela irelevantno konkretno vlasništvo stvari koja se oštećuje (u smislu objekta djela, tj. tuđe pokretne ili nepokretne stvari⁶), već je samo bitna svijest da se radi o tuđoj stvari (nevažno čijoj točno) i namjera da se ista ošteti. Prednje ne znači (kako se to pogrešno u žalbi navodi) da se u svakom konkretnom slučaju ne treba utvrditi tko je doista vlasnik oštećene stvari, što je u predmetnom slučaju i učinjeno pa posljedično tome vlasniku oštećene stvari pripada i pravo na naknadu štete.

⁵ Tako i Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 03 0 K 023083 23 Kž od 31.07.2024. godine.

⁶ Vidjeti više u Komentari krivičnih/kaznenih zakona u Bosni i Hercegovini, Knjiga II, Zajednički projekt Vijeća Europe i Europske komisije, Sarajevo, 2005. godina, str. 1693.

Nadalje, žalbom se ukazuje da je odluka o kaznenopravnoj sankciji prestroga, da prvostupanjski sud nije dao adekvatan značaj većem broju olakotnih okolnosti u nedostatku otegotnih okolnosti, pa (pod uvjetom da je dokazano izvan svake razumne sumnje da je optuženi G. počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret) žalba smatra da se svrha kažnjavanja može postići izricanjem uvjetne osude kojom se utvrđuje novčana kazna sa rokom kušnje od 1 godine.

Ovaj žalbeni navod također nije utemeljen ali će se isti (radi ekonomičnosti tj. da se obrazloženje ne ponavlja) obrazložiti u nastavku kod odluke o žalbi tužiteljstva u odnosu na kaznenopravnu sankciju.

Imajući u vidu naprijed izloženo, sud je donio odluku kao pod točkom I. izreke presude, pozivom na odredbu članka 328 ZKP FBiH.

Žalba tužiteljstva je djelomično utemeljena.

U žalbi se najprije ističe da je prvostupanjski sud povrijedio odredbe članka 290 ZKP FBiH na način da je odbio prihvatiti izmjenu činjeničnog opisa optužnice koju je tužitelj temeljem svih izvedenih dokaza na glavnoj raspravi izmijenio, na koji način je derogirao zakonska ovlaštenja tužitelja, što je bilo od izravnog utjecaja na zakonito i pravilno donošenje prvostupanjske presude, uz obrazloženje da bi „prihvaćanjem takve izmjene na izvjestan način bio usvojen imovinsko pravni zahtjev oštećenog“ te daljim još nelogičnijim obrazloženjem da „u postupku nije utvrđena vrijednost oštećenja na kombiju kao i vrijednost automobilskih farova koja su se nalazila u istome a koji su oštećeni“, a da „u tijeku dokaznog postupka oštećeni niti tužiteljstvo u tom pravcu nisu provodili dokaze, osim što je oštećeni putem odvjetnika neposredno pred početak glavnog pretresa dana 29.06.2023. godine dostavio prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva kojim zahtjeva od optuženog naknadu štete u iznosu od ukupno ... KM i u prilog istog dostavio Izvid štete na vozilu i Zapisnik o oštećenju stvari u vozilu“.

Dakle, žalba smatra da se iz navedenog izvodi zaključak da prvostupanjski sud nije želio prihvatiti izmjenu činjeničnog opisa optužbe, u kojoj izmjeni je tužitelj decidno i pojedinačno naveo sve dijelove vozila koji su se kritične prilike nalazili u oštećenom kombiju i koji su također oštećeni, do kojih podataka se došlo temeljem dodatnih dokaza pribavljenih od oštećenog Z. a koji su predani prvostupanjskom sudu a koje podatke potvrđuje i foto-dokumentacija očevidnih radnji sačinjena u fazi istrage, koja je uz zapisnik o očevidu predana kao dokaz optužbe, samo iz razloga kako ne bi oštećenom Z. morao dosuditi imovinskopravni zahtjev, odnosno kako bi ga se uputilo u posebnu parnicu, iako je za to bilo sasvim dovoljno dokaza te usprkos činjenici da postoji intencija da se imovinskopravni zahtjevi dosuđuju oštećenima u kaznenom postupku, ukoliko za njih ima dostatno dokaza a što žalba smatra da je u ovom slučaju uistinu i bilo, sve kako se oštećeni ne bi izlagali dodatnim troškovima i kako ne bi bili dvostruko oštećeni.

Shodno prednjem, žalba smatra da je ovakvo derogiranje tužiteljskih ovlaštenja propisanih člankom 290 ZKP FBiH presedan u sudskoj praksi te da je navedena bitna povreda odredbe članka 290 ZKP FBiH koju je počinio prvostupanjski sud, bila od izravnog utjecaja na zakonito i pravilno donošenje prvostupanjske presude, obzirom da se zbog te povrede nije moglo u potpunosti utvrditi činjenično stanje, niti donijeti pravilna odluka o imovinskopravnom zahtjevu oštećenog Z. niti je predmet, na glavnoj raspravi izmijenjena optužbe u potpunosti riješen, što za sobom povlači novu bitnu povredu odredbi kaznenog postupka iz članka 312 stavak 1 točka h) ZKP FBiH.

Zbog navedenog, žalba smatra da je donesena pogrešna odluka o imovinskopravnom zahtjevu oštećenog Z. (članak 315 stavak 3 ZKP FBiH), te je sasvim nejasno obrazloženje prvostupanjskog suda iz kojeg proizlazi da, iako je za sudski spis priložen kao dokaz visine vrijednosti oštećenja na predmetnom vozilu kombi i na predmetnim oštećenim dijelovima drugih vozila koja su se nalazila u oštećenom vozilu kombi, a koji su zabranjenim radnjama optuženog G. također oštećeni, da prvostupanjski sud nije mogao niti djelomično odlučiti o imovinskopravnom zahtjevu oštećenog Z., shodno čemu se postavlja pitanje i ostaje nejasno koji bi to konkretno dokazi, osim Izvida štete i Zapisnika o oštećenju stvari u vozilu, sačinjenog od strane stalnog sudskog vještaka strojarske struke specijaliziranog za vršenje ovakve procjene, bili potrebni da se makar djelomično ili u potpunosti odluči o imovinskopravnom zahtjevu oštećenog Z. u smislu utvrđivanja i dosuđivanja visine prouzročene mu štete, jer prvostupanjski sud u obrazloženju pobijane presude to nije naveo, niti je naveo zašto ove dokaze smatra nedovoljnim da se odluči o imovinskopravnom zahtjevu.

Ovi žalbeni navodi nisu utemeljeni.

Naime, iz stanja spisa proizlazi da je oštećeni Z. podnio Prijedlog za ostvarivanje imovinskopavnog zahtjeva broj: 16/22 od 29.06.2023. godine u prilogu kojeg se (između ostalog) nalazi i Izvid štete na vozilu od 05.10.2021. godine i Zapisnik o oštećenju stvari u vozilu od 07.10.2021. godine, oba dokumenta sačinjena od strane vještaka strojarske struke Zorana Primorca (u daljnjem tekstu: Izvid štete i Zapisnik o oštećenju stvari) a na kojim dokazima se u najvećoj mjeri temelji izmjena optužnice i imovinskopravni zahtjev.

Međutim, u smislu 285 stavak 5 ZKP FBiH, jasno je propisano da će pisani nalaz i mišljenje vještaka (što svakako predstavljaju Izvid štete i Zapisnik o oštećenju stvari) biti prihvaćen kao dokazni materijal samo ukoliko je taj vještak svjedočio na glavnoj raspravi.

S tim u vezi, kako vještak Zoran Primorac nije svjedočio na glavnoj raspravi pred prvostupanjskim sudom, pravilno je prvostupanjski sud postupio kada nije prihvatio izmjenu optužnice koja se u najvećoj mjeri temelji na Izvidu štete i Zapisniku o oštećenju stvari, obzirom da se u smislu članka 290 ZKP FBiH optužnica može izmijeniti ako tužitelj ocijeni da *izvedeni* dokazi ukazuju da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, pa kako Izvid štete i Zapisnik o oštećenju stvari *nisu izvedeni* kao dokazi u smislu članka 285 stavak 5 ZKP FBiH, onda se nije mogla niti izmijeniti optužnica u smislu članka 290 ZKP FBiH a posljedično tome prvostupanjski sud nije mogao niti prihvatiti prijedlog izmijenjene optužnice te konačno niti udovoljiti postavljenom imovinskopravnom zahtjevu te je pravilno odlučio kada je odbio izmijenjenu optužnicu a oštećenog Z. uputio da, u smislu članka 212 stavak 3 ZKP FBiH, imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parničnom postupku.

Imajući u vidu naprijed izloženo, sud je donio odluku kao pod točkom III. izreke presude, pozivom na odredbu članka 328 ZKP FBiH.

Žalbom se nadalje ukazuje da je prvostupanjski sud prilikom donošenja odluke o visini kaznenopravne sankcije precijenio olakotne okolnosti na strani optuženog G. i to njegove obiteljske prilike, činjenicu da je oženjen i otac petero djece kao i da prethodno nije osuđivan, dok na njegovoj strani nije našao otegotnih okolnosti čime je propustio cijeliti činjenicu da je optuženi G. iskazao naročitu drskost i upornost prilikom činjenja samog djela jer je isto počinio na javnom mjestu, naočigled obitelji oštećenog Z. i susjeda, u večernjim satima kada ovakvi događaji mogu prouzročiti značajan stres starijim osobama za koje je znao da žive u neposrednoj blizini, pa čak i članovima njegove obitelji, što sve u svojoj ukupnosti može predstavljati otegotne okolnosti na njegovoj strani, zbog čega žalba smatra, imajući u vidu i sami značaj i težinu društvene opasnosti počinjenog kaznenog djela, kao i stupanj kaznene

odgovornosti optuženog G., da je svrhu kažnjavanja u konkretnom slučaju moguće jedino postići izricanjem bezuvjetne kazne zatvora ili uvjetne osude sa utvrđenom kaznom zatvora i rokom provjeravanja u znatno dužem trajanju.

Ovi žalbeni navodi su utemeljeni.

Naime, kako se to pravilno ističe u žalbi, prvostupanjski sud je doista propustio cijeniti činjenicu da je optuženi G. iskazao naročitu drskost i upornost u počinjenju kaznenog djela obzirom da je isto počinio *na javnom mjestu*, naočigled obitelji oštećenog Z. i susjeda, *u večernjim satima* kada ovakvi događaji mogu prouzročiti značajan stres starijim osobama za koje je znao da žive u neposrednoj blizini, pa čak i članovima njegove obitelji, što sve u svojoj ukupnosti predstavlja otegotne okolnosti na njegovoj strani, zbog čega i ovaj sud smatra (imajući u vidu i sami značaj i težinu društvene opasnosti počinjenog kaznenog djela, kao i stupanj kaznene odgovornosti optuženog G.) da je svrhu kažnjavanja u konkretnom slučaju moguće jedino postići izricanjem bezuvjetne kazne zatvora i to u trajanju od 3 mjeseca, obzirom na propisani zakonski okvir iz članka 293 stavak 1 KZ FBiH (novčana kazna ili kazna zatvora do 6 mjeseci).

Naime, i po mišljenju ovog suda, prvostupanjski sud je precijenio olakotne okolnosti na strani optuženog G., obzirom da su njegove obiteljske prilike, da je oženjen i otac petero djece, postojale i u vrijeme počinjenja predmetnog kaznenog djela pa ga nisu spriječile da učini isto, čime je uznemirio i vlastitu obitelj obzirom su mu supruga i oba roditelja bili prisutni kada je policija obavljala radnje iz svoje nadležnosti (razvidno iz iskaza policijskog službenika/svjedoka Filipa Dugandžića – str. 6 – posljednji pasus prvostupanjske presude).

Također, poštivanje zakona i ponašanje u skladu sa društvenim normama jeste redovno stanje stvari i očekuje se od svakog građanina pa tako i od optuženog G., a suprotno ponašanje je zabranjeno, stoga se okolnost da isti prethodno nije osuđivan, ne može vrednovati na način da dovede do izricanja uvjetne osude.

Imajući u vidu naprijed izloženo, pozivom na isto obrazloženje, ukazuje se neutemeljenom žalba obrane i u tom dijelu navodi iz odgovora na žalbu da je izrečena kaznenopravna sankcija prestrogo odmjerena, pa je sud donio odluku kao pod točkom II. izreke presude, pozivom na odredbu članka 329 stavak 1 ZKP FBiH.

ZAPISNIČARKA

Sladana Cvitanović

PREDSJEDNICA VIJEĆA

dr. sc. Katica Artuković